

1945

187

عکس صحت

منتخبات

APXNB

خارجی دیلرہ ادبیات نشریاتی

عباس صحت

1945

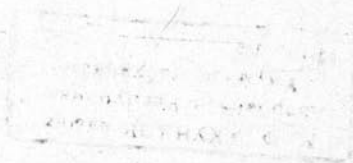
172

АРХИВ

894.362-1

C 50

منتخبات

1847

3/56

12348

خارجی دیلرہ ادبیات نشریاتی
باکو - ۱۹۴۵

عباس صحت

(۱۸۷۴-۱۹۱۸)

آذربایجانین بویوک انقلابچی خلق شاعری میرزه علی اکبر صابر و معارفپرور-وطنپرور شاعری محمدهادی ایله بیر زماندا یاشامیش اولان عباس صحت اولارلا بیرلیکده نئی آذربایجان شعرینین بانیلریندن بیری اولموشدر. بو ترقیپرور شاعرلر خلقه خدمت، اخلاق و تربیه ایله مشغول اولماغی شعرین و ادبیاتین بیرینجی و اساس وظیفهسی حساب ایدیردیلر.

عباس صحت نوز مقاله لرینده، مکتوبلاریندا و شعرلرینده شعرین و شاعرین بو شرفلی وظیفهسیئی همیشه عمده و ان واجب بیر مسئله کیمی ایلری سورور. او نوز زمانینده کهنه شعرین نه وضعیتده اولدوغونی آذربایجان ادیبیلریندن فریدون بک کوچرلییه یازدیغی منظوم بیر مکتوبدا بیله تصویر ایدیر:

بیریمیز مرثیه گولقددا بویوک شاعر ایدی،

بیریمیز ساغره مایلدی، بیری جانانه.

بیریمیز هجوده یغما کیمی چوخ ماهر ایدی،

لاابالی کچینردی گونومز رندانه...

صحتین یاشادیغی دور روسیهده و آذربایجاندا بویوک انقلاب حرکتاتی دوری ایدی. لهین- ستالین پارتیاسینین رهبرلیگی ایله روس خلقی ایله بیرلیکده بوتون خلقلر چار استبدادی علیهنه قهرمانجا مبارزه آپاریردی. باکو بوتون روسیهنین ان مهم انقلابی قلمه حرکتاتی مرکز لرندن بیر ایدی. انقلابین بویوک رهبر- لریندن اولان ستالین یولداشین تشکیل و رهبرلیک ایتدیگی آذربایجان بولشهویک تشکیلاتی سایه سینده باکو، انقلابین ان محکم بیر قلعه سی اولموشدی. البته که، بیله بیر اجتماعی محیطده یاشایان گوزی آچیق شاعر و ادیلر مرثیه گولق ویا ساغر و جانان میلی ایله لابلالی و رندانه یاشایا بیلمزیدیلر. اولار عموم خلق ایشینه، ترقی و انقلاب مقصدلرینه خدمت ایتمه لی ایدیلر. عباس صحت بوفکری منظوم بیر مکتوبدا بیله افاده ایدیر:

ناروا عادت اولوب بوندان ازل،
شعرا جمله سی یازمیش دا غزل...
نه قدر اولسادا شیرین مضمون،
نه قدر اولسادا اعجاز نمون،
علم اخلاقی که حائز اولاماز،
بیزجه هیچ وجهله جایز اولاماز!

بیله لیکنه آذربایجانین وطنپرور شاعرلری ۱۹۰۵ انقلابیندن سونرا و بویوک اوقیابر سوسیالیست انقلابی عرفه سینده ینی حیاتی- حقیقی و انقلابی آذربایجان شعرینی یاراتمشدیبارکه عباس صحتده بونلارین ان گور کمیلریندن بیر ایدی.

عباس صحت وطنینی- خلقینی آتشین بیر محبتله سهوهن وطنپرور بیر شاعر ایدی. اونون «وطن» شعری انقلابدان اولکی آذربایجان شعرینده بو موضوعده یازلمیش ان قوتلی و تأثیرلی شعرلردن بیریدر:

کونلومین سهوگیلی محبوبی منیم:

وطنمدر، وطنمدر، وطن!..

لاکن عباس صحت وطنپرورلیگی وطن باره سینده جمله بردازلیقدان عبارت بیلیمردی. اونون وطنپرورلیگی بوتون یارادیجیلیندا، بوتون حیات و فعالیتینده پارلاق بیر صورتده تظاهر ایتمشدر. او وطن و خلقین آزادلیق و سعاده چاتماسی ایچون معارف و مدنیتین ضروری اولدوغونی ادعا ایدیردی، بونا گورده او معارفپرور، ترقیپرور بیر شاعر ایدی. «نطق منظوم» سرلوحه لی بیر شعرینده صحت وطن اهلینه بیله خطاب ایدیر:

قارداش، گوزون آج، بیرجه اویان، گور نه زماندر!
دنیا اوزی علم ایله بوگون رشک چناندر!

آفاقی ایشیقلانمیش ایگیرمنجی قرینه،
مغربلیرین بر اوزینه حکمی رواندر.
قانون حیاندرد: یاشاماز جاهل اولان قوم،
سعی ایله، اوخو، غیرت ایله قارداش، آماندر!

«ترقی و طبیعتین قانونی» سرلوحه‌لی شعریندهده شاعر
وطنین کچمیش عظمتلی تاریخ و مدینتی یاد ایدرک، ئوز
زمانینده کی محکوم و مظلوم حالینی گوروب اوره کدن
یانیر و بو حالی ده گیشمک لازم اولدوغونی ادعا ایدیر:

بیر معین قانون اوزره در حیات:

بیر دوغوش، بیر تکامل، بیر انحطاط...

بیله قوبولمش عالمین بناسی:

ده گیشمکدر ترقیین اساسی!

آنجاق بو ده گیشمک نیجه اولمالیدر؟ شاعر بو سؤاله همان
شعرینده بیله جواب ویریر:

نیچین ده گیشمه سین فکری انسانین؟

تقاضاسی دگلمی بو دنیانین!..

بیله لیکه شاعر فکرلرده ده گیشیکلیک، نی اوجا مفکوره لر
دالینجا گیشمک لازم گلدیگینی سوبله بر، سونرا کی شعرلرینده
ایسه، داهادا ایلری گیدوب انقلاب طرفداری اولور، چونکه
باشقا جور ممکن دگلدی: وطن و ملتین ترقی و تکامل

بولونی چار استبدادی کسمیشدی. حقیقی ترقی و تکامل فقط
بو استبدادی بیخناق، مبارزه ایتمک و انقلاب یولیه اولایلردی.
عباس صحت بیر چوق حرارتلی انقلابی شعرلر یازمیشدر.
«دلبر حریت» سرلوحه‌لی شعرینده او بیله دیر:

آحریت، آ مفرد املیم!

ایشته سنسن سعادت بیشرین،

کونلومده کی ان ایسته کلی گوزه لم،

رفاهتی، فلاحتی بشرین.

صحت حریت آمالینی تکجه ترنم ایتمکله کفایتله نمه یوب
حقیقی انقلابی مبارزه صحنه لرینی ده تصویر ایتمیشدر. «احمدین
غیرتی» سرلوحه‌لی شعرینده او انقلاب اوجاغی اولان باکوده
احمد آدلی فعله نین آزادلیق مفکوره سیله روحلانونب اوزمانکی
ایراندا باش ویرن انقلابی حرکاته قوشولدوغنی و بویوک بیر
فداکارلقله مبارزه ایتدیگنی گوسته ریر. غیرتلی احمد خیلی
مدت حسرت قالدیغی آناسینین گوروشونه گیتمه دن وطن و
خلق قارشیسیندا ئوز شرفلی وظیفه سین یارینه تیروب قهرمانجا
ووروشور، غالب گلیر و آنجاق یارالاناندان سونرا قایدوب
مهربان آناسیله گوروشوب قوجا قلاشیر.

همچنین «خبردار ویا زندان قاراوولی» سرلوحه‌لی شعریندهده

صحت آزادلق یولوندا مبارزه ایدن بیر قهرمانین زندانداکی
حالینی بویوک بیر رغبت و محبتله تصویر ایدیر:

بوردا وار سونگی و خنجر، قورشون،

اوردا حریت اقدس واردر،

هپ فیوضات مقدس واردر.

آخ... قارالیق گیجه، سن دادیما چات،

منه ویر تسلیت و صبر و نجات!..

یبله لیکله عباس صحتین وطنپرورلیگی، معارفپرورلیگی و
ترقیپرورلیگی بویوک و مقدس حریت و آزادلیق مفکوره سیله
قوتله نیر، او بو علوی مقصد و غایه یه چاتماق ایچون انقلابین
یگانه و حقیقی بیر یول اولدوغونی درک ایدیر، انقلاب یولوندا
مبارزه نی ترنم و تبلیغ ایدیر.

عباس صحت ئوز خلقینی، وطنینی، اونون آزادلیق و
استقلالیتی سهدیگی، کیمی، دنیانین بوتون باشقا ترقیپرور
خلقلارینی، اونلارین تیردیگی بویوک ادیب و صنعتکارلاری
سهویر، اونلارلا معنوی اتحاد یاراتماغا جهد ایدیردی. او ئوز
یارادجیلیغندا بیر چوخ روس، آوروپا و شرق ادیب و
شاعرلرین اثرلریندن ترجمه لر ایتمیش و بوتونلادا خلقلر
آراسیندا مدنی دوستلوق یاراتماغا جهد ایتمشدر. عباس صحت
پوشکین، لرموتوف، ماقسیم غورکی، قریلوف و باشقا مشهور

روس شاعر و ادیبلرینین، ناسون، آلفرد میوسسه و باشقا
آوروپا صنعتکارلارینین ان یاخشی اثرلرینی بویوک بیر موفقیتله
آذربایجان دلیته ترجمه ایتمیش. فردوسی، سعدی، حافظ کیمی
مشهور ایران شاعرلرینه حسن رغبت بسلویه ن شعرلر حصر
ایتمشدر. او روس و آوروپا شاعرلریندن ایتدیگی ترجمه لر
و ئوزنین یازدیغی نینی سه یگی لی شعرلرله آذربایجان شعرینه
آوروپائی عنصرلر داخل ایتمیش و اونی طراوتلندیرمیشدر.
عباس صحت تامیله حقلی اولاراق، ادعا ایدیردی که علم و
مدنیت بین الملدر، هر ملت بو خزینهدن ئوز قابلیتینه گوره
استفاده ایتمیلی و بو خزینه یه نینی قیمتی صنعت گوهرلری
علاوه ایتمیلی در.

عباس صحت ئوز آذربایجان خلقنین و بوتون بشرین
انقلاب واسطه سیله حقیقی آزادلیق و سعاده تیشه جگینه محکم
بیر ایمانلا اینانیر و امید بسله یردی. آذربایجانین بویوک انقلابچی
خلق شاعری صابره اتحاف ایتدیگی بیر شعرینده صحت بو
بویوک امید یبله افاده ایدیر:

ای مجسم دوغوغو، ای علوی بشر،
ای چامورلق ایچره دوشموش صاف زر!
طعن و لعن ایلرسه هر نادان سنه،
یا مساعد اولماسا دوران سنه،

غم یمه، تخفیف ویر آلامینه،
آز چکر هیکل یاپارلار نامینه!..

دوغروداندا شاعرین بو امید و آرزوسی چوخ کیچمهدن پارلاق بیر حقیقت اولدی. لهنین-ستالین پارتیاسینین داهیانه رهبرلیگی ایله آزادلیق مبارزه سینده غالب گلن آذربایجان خلقی ئوز وطننده حقیقی آزادلیق و استقلالیه نائل اولدی. سوویت حاکمیتی سایه سینده آذربایجانین تاریخی مدنیتی مثلستیز بیر سرعتله انکشاف ایتدی و باکونین مرکزینده نظامی، فضولی، واقف، میرزا قحعلی آخوندوف، ناتوان، جلیل محمدقلی زاده، جعفر جبارلی کیمی مشهور متفکرو شاعرلر میزه و او جمله دن بویوک صابره هیکلر قوبولدی؛ اونلارین آدینا مکتبلر، تیاترلار، مدنیت سرایلاری، کتبخانه لر، علمی-تدقیقات مؤسسه لری بنا اولوندی.

عباس صحت «بیان حال»، «شاعر و شعر پررسی» و بعضی باشقا شعرلرینده ئوز زمانینده کی اجتماعی محیط و استبدادین ظلمیندن شکایت ایدیرسه ده، لاکن او امیددن دوشمور، بدبینلیگه یول ویرمیر. بالعکس، او بشریتین پارلاق گله جگینه بویوک امیدلر بسله یر. آذربایجانین نظامی، فضولی و میرزاقحعلی آخوندوف کیمی بویوک متفکر و صنعتکار اوغوللارینین مقدس عموم بشری آزادلیق و سعادت آمالینه صادق قالان او، بو

مقدس آمال و غایه نی ترنم و ایمانلا تبلیغ ایدیر. بیرنجی دنیا محاربه سینین اودلاری-آلوالاری آراسیندان او بشریتین گله جک عمومی سعادت گونشینی گورور و ۱۹۱۵ نجی ایله یازدیغی «استقبال بیزیمدر» سرلوحه لی شعرینده دورین شاعر بشریه آزادلیق و سعادت مزده سی ویریر:

اینان، البته بیر زمان اولاجاق،
اهل عشق اوندا حکمران اولاجاق!
نه اسارت، نه ده عداوت اولار،
خلق مستغرق سعادت اولار!
نه اولار گوز یاشی، نه کین، نه عناد،
نه مقصر اولار، نه ده جلاد!
قارداشم، سانما بو امیدی خیال،
گله جکدر او شانلی استقبال!..

بلی، بو شانلی استقبال گلوب چیقدی. لهنین و ستالینین پارلاق ذکاسیندن نور آلان بویوک سوسیالیست انقلابی گونشی اوجالدی و دنیانین بویوک بیر حصه سینی ایشیقلا ندیردی: اسارت، عداوت، گوز یاشی، کین، عناد، مقصر و جلاد اولمایان آزاد بیر حیات قورولدی؛ شاعرین دیدیگی کیمی خلق مستغرق سعادت اولدی. شاعرین ئوز خلقی-آذربایجان خلقی ده

بو آزادلیق و سعادت، قارداشلیق و محبت دنیاسینین شانلی
قوروجولاریندان بیری اولدی.

ایندی ده ایکینجی دنیا محاربه سینین اودلاری و آلاولاری
ایچینده فاشیزمین قارا اسارت کابوسی محو و نابود اولدی.
باشدا قهرمان سوویت خلقی اولماقلا مظفر متق اوردولاری
فاشیزم جان اوارینی ئوز عفوتلی مغاره سینده تلف ایتدی. بوتون
ازادلیق سهومن بشریت داها خوش و داها مسعود بیر استقباله
دوغرو محکم آددیملارلا ایلری گیدیر.

م. رضاقلی زاده

اوخوجولاریما

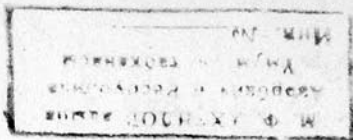
ای محترم قارعلریم! توپلادیغیم بو اشعار
هپ اوره کدن چیخان بوتون اختیار سنز فریاددر.
مترقم افاده جه اوندا پک چوخ نقصان وار،
دیوانه لیک آثاریدر، مسؤلوقدان آزاددر.
زیرا کونلوم هوسلرین پنجه سینده زبوندر،
قورتار مارام، نه ایتمه لی؟ بیر چاره سنز جنوندر.
اوت سویوق بیر اثردر، ممنون ایتمز هیچ کسی،
سویوقلوقدان آنجاق منیم خاطریمی یاندیریر.
توخونمادان سز یلتیلی چیخان خزین ناله سی
الدن دوشمش بیر «سنیق ساز» اولدوغونی آندیریر.
دوشوندو کجه من شعرمین سویوقلوقغین گیزلیجه
چوخ آغلارام، اودلو-یانار اورک ایله هر گیجه.
عقلیم چاتماز، زهنم یتمز، روحم فریاد قوبارار،
وجدانمی ازر ایکن ان دهشتلی حقایق،

اویقو گورمش بیر لالام من، عالم اهلی بوتون کار.
سویله مکدن من عاجزم، دینله مکدن خلاق*.)
من ساکنک باجار مارام، یوخ، خارج از امکاندر،
مغزیمده کی جنون داغی، چون بیر یانار وولقاندن**.)

ترجمه حاله ویا هولولو

عشق زنجیری قیریلدی یول آچین،
ای اوشاقلار، هولولو گلدی قاچین.
اود ساچیر آغزی، وجودی آیشیر،
اود نوتور کیم اونا بیردم یاناشیر.
مغزی بیر صائقه، بیر وولقاندن،
کونلو نیران، عملی خسراندن.
اوچوروملار، قایالار مسکنیدر،
قانلی مدهش قوبولار مأمئیدر.
دالینغی فکری درین دریالر،
دوشدیگی عشقی چتین سودالر،
قلبی قان، حالی یامان، خانه خراب،
گوز یاشی ایچدیگی سو، باغری کباب.
ساتدیغی جنسی بووک نینلر،
آلدیغی نقعی فنا تهملر.

*) «من کنک خواب دیده و عالم تمام کر،
من عاجزم زگفتن و خلق از شنیدنش».
شعر فارسینی اخطار ایذیر. - ع. ص.
**) وولقان - یانار داغ.

بیان حال

کیچمشده سخنوران آگاه
اولموش ندمای مجلس شاه.
اشعارین ایدن زمان قرائت،
شاعرلر آلوب معاش و خلعت.
باهر سوزینه بوفق دلخواه
آلمشلار اقل بارک‌الله*
ایندی دگیشوب بوتون قرینه
آمازلار اونی بیر آفرینه.
تکفیر اولونور بو عصر حاضر
هر کیم که اولاد ادیب و شاعر.

1847.

(*) «سخای بزرگان ایران زمین
دوتا بارک‌الله و یک آفرین»

فکری عالی، بدنی خوار و ذلیل،
آدی صحتکن، توزی خسته - علیل.

قانی اللره تیقانش قسی،
باغیریر، چیخمایر اما که سسی.
چیرنیر بلکه قوتارسون توزینی،
دینله نلر ایشیدرلر سوزینی.
شیشه چکسندده دیریکن ائیمی،
آتارام من وطن و ملتیمی.
مسلمکیم ترجمه حالمدر،
لطف حق غایه آمالمدر.

۴۲۵

وطن

کونلومین سه و گیلی محبوبی منیم

وطنمدر، وطنمدر، وطنم!

منی خلق ایلهمش اولجه خدا،

سونرا ویرمش وطنم نشو و نما.

وطنم ویردی منه نان و نمک،

وطنی منجه اونوتماق نه دیمک؟

آنادر هر کیشیه ئوز وطنی:

بسه یوب سینه سی اوستنده منی.

سوی در کیم دولانوب قانیم اولوب،

او منیم سه و گیلی جانانم اولوب.

ساخلام گوزلریم اوسته اونی من،

ئولهرم الدن اگر گیتسه وطن.

وطنین نعمتی نسیان اولماز،

ناخلفلر اونا قربان اولماز.

وطن - اجدادمزین مدفنیدر،

وطن - ابولادمزین مسکیندر،

وطنی سهومه یمن انسان اولماز،

اولساء اول شخصده وجدان اولماز!

شاعر و شعر پریمی

صفالی بیر مای آخشامی... گونشین غروبندن بیر آز
سونرا صاف لاجوردی آسمانه اوجالان قرص قمرین اشعه
سیمینی ساکن و معطر بیر میشه نین کولگه لی آغاجلارنین
آراسندان سوزوله رک یاشیل چمنلرین و ان یاخیندان آخان
سویون سطحنی ایشیق لاندیریر، سویا ان یاخین بیر یرده شاعر
تک و تنها اوتوروب مهتابه قارشی تماشای طبیعت ایدر کن بیردن -
بیره قالمخوب دیر:

ایلر، آیلار گزیرم بوش - بوشونا بیکاره،

لابالی یاشایش ایتدی منی آواره.

یلمیرم من نه ایچون بوالهوسم، بی تنگم،

ئوز حالمدان ئوزیم اللهدا ییلیر دلتنگم.

بو گوزل منظره نین سیرینه دالمقادان ایسه،

تک و تنها بو چمنترارده قالمقادان ایسه؛

داها خوشدر گیدوب ئوز دردیمه درمان ایتسه م،

غم فردانی دوشونسه م، اونی سامان ایتسه م.

آياغا قالخوب گيتمك ايسته ديكده، ايلديرم تراقه لری کیمی
 سسلر ایشیدوب اطرافده کیلر شاعرین نظرینده تتره و احوالی
 پریشان اولور. بو ائاده یاخینداکی اوجا داغین تپه سینده
 گوزل بیر قیز صورتینده نورانی بیر کولگه ظاهر اولور.
 اینده که ساتور دیلین موسیقی آلتی ایله شاعره خطاباً:

شاعریم! سیر ایله اطرافی، طبیعت نه گوزل!
 باخ منیم حسنیمه، انشاد ایله بیر دادلی غزل!

کولگه شاعره یاخینلاشاراق، اینده کی موسیقی آلتی
 تقدیم ایلوب دیر:

آل بو ساتوریمی چال، گلدی بهار ایامی،
 نغمه ایامی، می ایامی، خمار ایامی.
 ئوپ شیرین لبریمی، گوشه ابرولریمی،
 سرمه گیسولریمی، نرکس جادولریمی؛
 وجده گل، نغمه سرا اولماغا آغاز ایده لیم،
 گل برابر اوچالیم، گوگلره پرواز ایده لیم.

شاعر

سهو گیلیم، عشق و هوسدن داها من بیزارم،
 ایندی بیر باشقا دل آرامه پرستشکارم.
 اوره گیمده داها یوخ غنچه دوداقلار دردی،
 واردر ایو دردی، قادین دردی، اوشاقلار دردی.

بیری اکمک، بیری باشماق، بیری پالتار دیله بیر؛
 ویردیگی قرضی ده هر گونده طلبکار دیله بیر.
 من بو حالتله ناصل بیرده اولوم قافیه سنج،
 گیت بیر آسوده آدام تاپ، داها ویرمه منه رنج.
 آنمیشام من هوسی، عشقی، دخی دلبری ده،
 سنی ده، شعری ده، الهامی ده، دقتلری ده.

شعر پریمی

بس آناکورا! سنه بخش ایلدیگیم طبع و هنر؟

شاعر

سندن اول باره ده چوخ راضی ایدیم یوخسا مگر؟
 طبع شعری منه ویردیگده هوسناک ایتدین،
 حسنه مغلوب ایده رک، کونلومی غمناک ایتدین.
 گورمه یه ایدیم سنی من، دشمنه کام اولماز ایدیم.
 اویماسایدیم سنه منفور عوام اولماز ایدیم،
 من ده بیر تاجر اولوب توپلار ایدیم سیم و زری،
 خلقجه وارلغمین اوندا اولوردی دگه ری.
 ئولدیگیم وقت ویرلردی منیم چون احسان؛
 خلق سویلردی: عجب آدم ایدی حاجی فلان.
 یا که بیر ملا اولوب سویماما مخلوقاتی،
 خواهش قسله شرح ایلر ایدیم آیاتی؛

منه تعظیم ایدهرک سولر ایدی خواص و عوام
 حامی شرع مبین، ناصر دین اسلام.
 زلفنه لاکن او گوندن که، اسیر اولدوم من،
 ایشه باخ مفلس و محتاج و فقیر اولدوم من.
 داها یوخدر هوسیم نغمه لره، اشعاره،
 یوخ، بولاردان ابدأ دردیمه اولماز چاره.
 سنه دلداده اولاندان بهری بدبخت اولدوم،
 تایی- توشوم ایچره سیه روز و سیه رخت اولدوم.

شعر پریمی

هانسی طالعدر آناکور بو فنا دنیاده
 سنه من ویردیگیمه فائق اولامعناده؟
 معنوی درلی مزیت سنه انعام ایتدیم،
 منکسر خاطرینی مهبط الهام ایتدیم.
 من قوتاردیم سنی سفلانی اذیتلردن،
 مستفیض ایتمه دهیم گوگده کی نعمتلرن.
 مقتدرسن او جالوب عرشه قدر گیتمگه ده،
 جنتی، همده جهنملری سیر ایتمگه ده.
 اولمشام همدم روح ایسته دیگین وقت سنه،
 سن دیرسن که، قیب ویرمه میشم بخت سنه!

شاعر

بلی! سن سالدون عزیزیم بو یامان حاله منی،
 حسرت ایتدین پارایا، عزت و اقباله منی.
 طفل نابالغ ایکن مکتبه ایتدیگده دوام،
 سن تجلی ایله یوب قلبه ایتدین الهام.
 اول آسان گورونورکن گوزیمه درس حساب،
 بیرر عقرب اولوب ارقام منه ویردی عذاب.
 سونرا گوندن گونه دیوانه سر ایتدین منی سن،
 مکتبمدن سویودوب دربر ایتدین منی سن.
 درسی- بختی بورا خوب شعره هوسکار اولدوم،
 هرزه کار، عاشق شوریده و بی عار اولدوم.
 کیچدی ایام شبایم، ینه سن چکمه دین ال،
 ایل، اولوس*) طعینه رغماً اوخودوم نغمه، غزل.
 هانسی بیر کسبه یاشدیم که یار اولسون طالع،
 سن چیخوب قارشوما هر لحظه ده اولدون مانع.
 قوجا بیر ملتین آمالنه قلبمه مکان
 ووروب ایتدین منی آزارکش بارگران.
 سنه مفتون اولاراق امرینه تقلید ایتدیم،
 هر فنا ایشده مسلمانلاری تقید ایتدیم.

(*) اولوس - خلق، ملت.

تلخکام ایتدی غرض اهلنی شیرین سخنیم،
 نولکده گیت گیده بدخواهلیرم آرتدی منیم.
 بیر زمان چیخمادینغان دل ناشادیمدن،
 دو گدیلم، سو گدیلم، ال چکمه دیم ارشادیمدن.
 گورموب اصلاح اثری صورت حالده منیم،
 دشمن اولدی منه آخرده عیالمدا منیم.
 ایندی خیریم نهده ایسه، اونی درک ایلمیشم،
 هایندی یاوروم، داها شاعرلیگی ترک ایلمیشم.

شعر پریمی

شاعریم! غم یمه، آلام جهان فانیدر،
 جاودانی یاشیش لذت روحانیدر.
 سن مکافاتنی انسانلغا خدمتده آراء،
 ابدی ذوقی، تسلینی حقیقده آراء.
 کولگه به آلدان اراق سهومه جفا عالمی،
 یوکسل علوتیه، سیر ایله صفا عالمی.
 عالمین فانی قیوداته پابند اولما!
 زحمتدن اوتانوب عیشنه خرسند اولما!
 اویمآلجاقلارا سن طائر علوتیسن،
 قاچ اسارتدن اگر عاشق حریت سن.

سن گرک راه حقیقده جهانان کیچه سن،
 خانمانان کیچه سن، باش ایله جانان کیچه سن.
 شاعر اولدرکه، حقیقتره دلداده اولما،
 شاعرین فکری، خیالی گرک آزاده اولما.
 گل منیمله آپاریم اوج سماواته سنی،
 اورادا نایل آیدیم درای فیوضاته سنی.
 اورادا کونلون علایقندن اولور وارسته،
 سنه تقدیم ایدر افواج ملک گلدسته.
 اورادا حور و پرپرله ایدرسن خنده،
 بختیارلقد یاشارسان ابدی فرخنده.

شاعر

ای عزیز دل و جان، ای فرح قلب ملول!
 ایدهرم ایشته بو تکلیفنی شکرانلا قبول!
 تبعم ایندی سنه، نریه آپارسان گیدهرم،
 ناصل الهام ایده سن، اوله تغنی ایدهرم.
 تک جهانین قورتاریم محنت و آلامندن،
 گلیمیشم تنگه ملال سحر و شامندن.
 آل منی شهرین اوستنده آپار بالایه،
 اورادان تا که حقارتله باخیم دنیایه.

دلر با نغمه‌لریم روحه فرحبخش اولسون،
تا سوزیم سینه ارباب دله نقش اولسون.

شاعر بو سوزلری وجد و استغراق حالده سوبله‌بیرک
بی‌هوشانه یخیلوب حرکتسز قالیر. گورونمکده اولان بو
سماوی سیما نظردن غیب اولور. شاعر عاشقانه بیر حالدا مات-
مبهوت قالمش ایکن، شهرلی قیافه‌سینده بیر جوان ظاهر اولوب
شاعره یاخینلاشوب دقله اونا باخدیقدان سونرا غریبه بیر تبسمله
توزی-توزینه:

شهرلی

بونا باخ، گور نیجه یاتمش بورادا آسوده،
یازمایر، ایشلمه‌یر، وقتی ایتیر بیهوده.

بنزی سولغون، حالی پوزغون، حرکتسز، مبهوت،
جانلی میتمی دیم یا که دیری بیر تابوت.

شاعر اونین سوزینی ایشیده‌رک قاپانمش اولان گوزلرینی
آچدیقدان سونرا دوروب اوتورور و دیر:

شاعر

همده مجنون صفت آلوده غم، مست غرام
بونیدا سوبله که تصویرجگیم اولسون تام.

شهرلی

یاخشی تصویردر اوهت، سوبله نه حالتدر بو؟
تولیسن یا دیری سمنی، نه کسالتدر بو؟

شاعر

دوشگونم چوخ، نه ایدیم؟

شهرلی

قالخ کیشی، آج بیر گوزینی،
بولانار کونلی بو حالدا گورن اولسا اوزونی.

شاعر

دی بویور گیت!

شهرلی

اوتانیرسانی هیچ اطواریندن؟
خبرین وارمی فنا شیوه رقاریندن؟
بوبله جدی و مهم وقده ارباب هنر،

سن کیمی عاقل و باطل اوتورار یوخسا مگر؟
هر کیمین قلبی یا وجدانی دگلدر ساتلیق،
هر کیمین داش کیمی یوخدر اوره گینده قاتلیق،

ملتین حالتی گوردیکده گر کدر یانسن،
دردینه قالمغی دائم تۆزینه بورج ساتسین.
طبع شعرین که سنین شهرت ایدوب دورانه،
معصیت در باتاسان بونجا غمه بیگانه.

شاعر

منده وارمش دوتالم سن دیدیگون فضل و هنر،
من نه ایش یاپمالی یاممیش، یا الیمدن نه گلر؟

شهرلی

بو نه احمق دانیشقدیر کیشی، سن شاعرشن،
شیل دگلسن که! یازوب ایشله مگه قادرسن.
ترجمان اولماق ایچون گریه لره، خنده لره،
سالی ویرهش سنی خلاق جهان بنده لره.
قالخ، او یان، جرئت ایله رعد کیمی فریاد ایت
بو فلاکنده قالان ملّنه امداد ایت.
گورمه یرسنمی بو بیچاره وطنداشلارینی،
باجی قارداشلارینی، سهو گیلی دینداشلارینی.
ظلم زنجیرنین آلتندا چکیر اشکنجه،
عیبدر سن او یاسان گنجفه یه، شطرنجه.

گیجه بولواردا، قلوبلاردا، گونوز باغلاردا
ایته وقتین، ایته عمرین هپ او بونجاقلاردا.
منقعت ویرمگی بیلدیکده، باشاردیقدا سنه،
بورج دگلمی ایده سن نفعلی خدمت وطنه؟
آنانین دردینه اولاد شریک اولمازمی؟
آنانین حالی وخیم اولسا، اوغول سولمازمی؟
وطن اوغروندا گرک شخص فداکار اولسون،
بو یله موسمده یاتان کیمسه لره عار اولسون!

شاعر

آنلادیم مطلبینی، ایتمه مذمت بیجا،
او بو یوک ایشلری آنجاق یاپار ارباب ده،
من ضعیف قلبلی بیر قورخاغام، عاجز، تبتل،
خلقه خوش گلمک ایچون نظم ایدهرم نغمه، غزل.
همده یازدیقلاریمین اکثری ناموزوندر،
ربطسینز، حشو و زوایدله بوتون مشحوندر،
هاننی منده او کیاست، او درایت، او ذکا
قوجا بیر ملته تا قالخوب اولام راه نما؟
سیزجه شاعرلیک، ادبلیک گورونور سهل ایشدر،
خیر، افکارتر اول باره ده چوخ یانلشدر...

شهرلی

دیمیرم داهی اول، ابلاغ ایله بیر طرز نوین
یاخود انشاد ایله سویله نهمه مش اشعار متین.
طرز تحریرده من سویله میرم نادرسن،
دیرم یازمالی، مادام که سن قادرسن.
نه گر کدر یازاسان فایده سز نغمه، غزل؟
یوخمی کونولونده مگر گیزیلی، بو یوک ملی امل؟
ایشته، ئوز فکرینی ابراز ایدرک ممتاز اول،
لاقل ملت ایله نالده هم آواز اول!
سایلیرسان وطن اولادلارینن بیر فردی،
وطن، امدادینه ایشه چاغیر هر فردی.
یا ار اول، اورنایا چیخ، یا کومک ایت قارداشنا
یا گیدوب ایوده اتور، همده لچک سال باشنا!
ار-قادین، یاشلی-جوان، زورلو-ضعیف، شاه و گدا
هر کس ایتسون گرک امکانی قدر بورجین ادا.
شب یلداده ناصل کیم اوافجق اولدوزلار
نور ساچماقلا قاراللق گیجه نی یالديزلار؛
سنده دوزسز، یاراماز، ناسلیس اشعارین ایله
لاکن آتشی اور کدن چیخان افکارین ایله

ایلدیرمیلار ساچاراق فرطنالار ایجاد ایت،
نظمه چک عملی تأثرلرینی، انشاد ایت!

شاعر

سوزلرین حقدر اوته، ظن ایدیرم عارف سن،
لاکن احوال محیطه یقین آز واقف سن!
وطنه، ملته سانما دگلم دلداده،
یازماق اولماز فقط اولماز سا قلم آزاده.
حقه، ناموسه، نجاته، قلمه آند اولسون،
عرشه، فرشه، گونشه، صبح دمه آند اولسون،
چوخ حقیقت منه تلقین ایله یر وجدانیم،
یوخدر اونندان بیرینی سویله مگه امکانبیم.
دانشارکن حقی، گوگدن تیشن بو بوروقلا،
تیقنوب سوزلریم آغزیمدا قالیر یومروقلا.
دوغرو سوز سویله دیگیم حالده مسئول اولورام،
چاره سز نغمه، غزل یازماغا مشغول اولورام.
ایسترم قاچماغی، لاکن یوک آغیر، یولدا یوخوش،
ناصل اوچسون قانادی سینمش، آزیلمش بیر قوش؟
چکمه دن بار غمی رشته جانم اوزولور،
عجزدن خون جگر یاشلی گوزیمدن سوزولور.

داها تاب آور غم اولمادینی چون اوره گیم،
 درگه حقدن اودر سونکی نیازیم، دیله گیم.
 بیزلره صبر و متانتلی اورهك ایتسین عطا،
 تا آزوب ایتیمه لیم راه محبتده خطا.

فریاد انتباه ویا آمال وطنپرورانه*

آیل ای ملت مرحومه آیل،
 آیل ای ملت مظلومه آیل!
 آیل ای ببل گلزار وطن،
 نعمن ایله اولاییدار وطن.
 سن که شهناز ید نصرت ایدین،
 طائر سدره علوت ایدین.
 کیم سنی دیده سی گریان ایله میش،
 کیم سنی حالی پریشان ایله میش؟
 سیندیروبلار نه ایچون بال و پرین،
 هانی اول روح فرا نعمه لرین؟
 قانادین آلتینا قویما باشنی،
 توکمه گل عارضنه گوز یاشنی.
 قالخ، ایله اوج سمایه پرواز،
 بسدی بو غفلت ایله خواب دراز.

(* اختصار ایدلمشدر.

آییل ای خواب غمه آلوده
بو قدر یاتما دخی آسوده.
آج گوزین، گوزارنین قربانی،
بیر تماشا ایله گور دنیانی.
ایندی ملت، مدنیت دمیدر،
راه امتده حمیت دمیدر.
قدم انداز اولالم میدانه،
کسب عرفان ایده لم مردانه.
قالخالم بیر دخی بیر آد ایده لم،
دور اسلافمزی یاد ایده لم.
اوخویاق، علم اوخوماقلق دمیدر،
ایندی عالم دخی علم عالمیدر.
جهل ایدوب ملتی یابند بلا،
قیلایلم «نشر معارف» له رها.
جهل ایله غفلتی اعدام ایده لیم،
مدنیت ساری اقدام ایده لیم.
بیر ترقی ایله ییک دنیا ده
مثلی نادیده اولاق غبراده.
غبطه بخش همه عالم اولاق،
اشرف نوع بنی آدم اولاق.

دلبر حریته قطعه

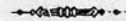
آسه و دیگیم، آج بیر نقاب اوزیندن،
مجنون تک لیلی لری ذیوانه قیل.
خسرولار بزمینده، شیرین سوزیندن
شورش سالوب تازه بیر افسانه قیل.
آ حریت! آمنفرد املیم،
ایشته سنسن سعادت بی بشرین.
کونلومده کی ان ایستکلی گوزلیم،
رفاهتی، فلاحتی بشرین.
آسه و دیگیم نیچین فرار ایدیرسن؟
اوز دونده رمه، گیتمه، شتاب ایلمه!
کونوللری چوخ بی قرار ایدیرسن،
آج بیر اوزین، گوستر، حجاب ایلمه!

بيله قويولمش عاليمين بناسي،
 دگيشمكدر ترقينين اساسي.
 دگيشمك اولماسا، ترقى اولماز،
 طبيعتين بو قانونى پوزولماز.
 دگيشمكله امكان بولور تكامل،
 انسان دوغار، تورر، ايدر تناسل.
 طبيعتدن گرك آلسون عبرت،
 تجددله اولور بقاي ملت.
 دنياين اولندن تا بو حاله
 عالمده اولمش مين-مين استحاله.
 هاني اسكي روما، اسكي يونانلار؟
 هاني اسكي ترقيلر، عمرانلار؟
 مين-مين بيله سايسز بنالار يخمش،
 سونرا يني بير مدنيت چيخمش.
 هاني اسكي آثوريلر، كسريلر؟
 هاني اسكي كلدانيلر، مصريلر؟
 جمله سيني محو ايله مش زمانه،
 هر بيرندن قويموش جزئي نشانه.
 بو اونداندر، وقته گوره تكامل
 ايتمه ديلر، گوسترديلر تكاهل.

ترقى و طبيعتين قانونى

ياي فصليدى، بير گون آخشام چاغندا،
 گزيشيرديم قيز قلمه سي داغندا.
 بير-بير باخيردم اول كهنه آتاره،
 ويران اولموش سوره، برج، حصاره،
 غريب-غريب مبهم-مبهم خياللار،
 گليردى فكريمه دورلى سواللار.
 ديرديم كه: دنيا بير شخصه بنزر،
 دوغار، تورره، نمو ايدر، يو كسه لر؛
 انسان كيمي هر دوره بير آز ياشار.
 سونرا ياواش-ياواش اختيارلاشار؛
 ثورلر، قالار بير-ايكى ويرانه سي،
 اودا اولار بايقوشلارين لانه سي.
 بير معين قانون اوزره در حيات،
 بير دوغوش، بير تكامل، بير انحطاط...

بو اونداندر زمانه موافق،
 دگیشمه یوب چیخارتدیلار عواقب.
 بوش اعتقادلارا مغرور اولدیلار،
 بوچ اولماغا آخیر مجبور اولدیلار.
 هانسی شیدر دگیشمه یوب دنیاده؟
 گوگرتی ده، حیوانات ده، هواده.
 نیچین دگیشمه سین فکری انسانین؟
 تقاضاسی دگلمی بو دنیانین!
 تاریخ بیزه گوستر میرمی بو حالی،
 جاهل قومین محققدر زوالی!

احمدین غیرتی

فابریکاری، انسانلاری، داش-تورباغی قاپ قارا
 «چورنی غورود»* آدلی شهرین فابریکینده چالیشان،
 گورولتوبا عادت ایتمش، باتلیتیا آلپشان
 چوقدان واردی احمد آدلی بیر ایرانلی بیچاره،
 غربت ایچره فعله لکاه ساخلار ایدی ئوز باشین،
 هم وطنده دول آناسین، تیم باجی، قارداشین.
 قابارلادوب شیشیرتمشدی اللرنی، چیگیننی،
 چوخ سهوردی وطنینی، ملتینی، دینینی.
 آغیر بویوک ماشینلارین زنجیرلری، زحمتی
 چالشدیقجا اکسیلمزدی هرگز اونین غیرتی؛
 بیر گون سحر احمد گوردی آلدی غزیت ساتانلار،
 باغیریرلار: «آلین، باخین کیم ایراندا یانغین وار!»

(* «چورنی غورود» (قارا شهر) - کچمیشده باکونین
 صنایع محللریندن بیرینین آدیدر.

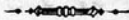
غزیتہنی آلان کیمی رنگ رویی سارالدی،
گوردی ینہ یازلمشدی: «ایران اولمش ویرانه».
شاه مخلوع اوده سسادان قایتمشدر ایرانہ.
فکرہ گیتدی غصہ سیندن گوک باشنا دارالدی.
بیردن-بیرہ سونرا قانخوب دیدی: «منده گیدہرم،
وطنمی خائلردن مدافہ ایدہرم!»
اوگون چیخان پاراخودلا*) گلوب چاندی وطنہ
قیس موسمی غایت سویوق، یاغمورلی بر هوادا.
گوردی آنجاق آرواد اوشاق قالمش کندہ اوبادا.
کیشیلرین شاه قیردیرمش قان ایچن شاهسوه نہ.
خانلار، بگلر تالان ایتمش رعیتین یوردونی،
ایله یرلر محافظہ خائن ایران قوردونی.
هر یر ویران، سسینز، سانکہ ماتم چو کموش چوللرہ...
وطنینی بیله گورجک غیریتیندن آغلادی،
اوغوروندا ٹولمک ایچون بئین محکم باغلادی.
پای-پیادہ دوشدی یولا گیتسون چاتسون لشکرہ،
طاقت کسن قارلی کولک گرچه دوام ایدیردی.
جسارتلی احمد لاکن غیرت ایله گیدیردی،
*) پاراخود-بخارلا حرکت ایدن گمی.

بیر نیچه گون یول گیدندن سونرا بیردن ایشیتدی
یاباندان گلیر شیور سسی، وطن نغمہ سی!
باخدی گوردی یریش ایدیر فدائیلر دستہ سی.
آل بایراغین تموجین گورجک، سهویندی گیتدی.
یاخینلاشوب سلام ویردی، تفنگ آلوب یاناشدی،
یورولمادان اونلار ایله بیر چوخ قارلی داغ آشدی.
کیچدیگری تارالاری تانیردی، بیلیردی،
بیرده دونوب باخار ایکن ئوز کندلری گوروندی.
اندانما رعشہ دوشدی، قلبی گوپ-گوپ دوگووندی.
گوز یاشنی اتگیله گیزلین-گیزلین سیلیردی.
چوخ ایستدی گیدوب گورسون آناسنی حقلاسین،
قورخدی بلکه گیتمه گینه مانع اولوب ساخلا سین.
گیدیردیسہ احمد لاکن خیلی پریشان ایدی،
بو ائادہ شیور سسین دیوب کندن یو گوردی.
یول طرفہ بیر چوخ اوشاق، احمد باخاندا گوردی،
ئوز قارداشین اوشاقلارین آراسندا تانیدی.
یاخینلاشوب قارداشیلہ قوجاقلاشدی، ئوبوشدی،
«آنامزا سلام ایله!»-دیوب اوردان ئوتوشدی.
گنج عسکرین کونلو بیر آز راحت اولدی. فرداسی
فیروز کوهون جوارینہ گیدوب یتشدی اوردو.

شاهپرستار یه فرم خانلا اولموشدولار روبه رو.
اوگون سحر دن باشلادی یا یلم آتش دعواسی؛
یاغمور کیمی یاغان گولله طوفانینن ئونینده،
یارباق کیمی دوشن وطن قربانلارین گورنده.
قورخدی احمد رنگی قاچدی تیر-تیر اسدی اللری،
بیر آز سونرا هر طرفدن ویریلدیکده قوماندان*
اصلان کیمی بیردن-بیره جرئتندی او آندا.
میتلرین آراسندا آدیملادی ایره لی،
او بیر آووج عسکر اوگون آلتی ساعت آتیشدی.
بیردن گولله یاغمورینا قار یاغموری قاتیشدی.
گونوللور چکیلمه گه مجبور اولدی... یه فرم خان
دشمن توپچی آتشیله یریش ایتدی ایره لی.
«یولداشلاریم، من گیدیرم، دیدی- گلین دالیمجا».
احمد دیدی: «من ده بوردا ئولوب دونرم گیری».
فدائیلر دلیرانه رجعت ایتدی دوباره،
شاهپرستار شکست تاپوب اوز قویدولار فراره.
او حالهجن ایگید احمد آلاماشدی هیچ یارا
فقط حرین او صفالی هنگامنده بیر قورشون،

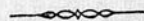
* (قوماندان- عسکری امر.)

گلوب دگدی ساغ قولونا، ایتدی اونی غرق خون.
بی حال اولدی، قان آپاردی، یخیلدی تورباقلارا.
بو حال ایله عصره قدر محاربه اوزاندی،
تیجده فدائیلر شانلی ظفر قازاندی.
اوج آی سونرا یاز فصلی ایدی، گون دوشمشدی چوللره،
گنج عسکرین دول آناسی دیزین قوجوب اینلردی.
اوتورمشدی آستانادا جوان اوغلین گوزلردی،
گلوب گیدنن سورپردی، گوز تیکمشدی یوللارا،
بیردن گوردی اوغلی گلیر شادلغندان آغلادی،
آنا-اوغول، باجی-قارداش بیر-بیرین قوجاقلادی.

علمه، قوتنه هر کیشین
باغلیدر بختی رواجی ایشین.
هارایا باغلامیسان نیتنی؟
صرف قیل علمه وار قوتینی.
بیل که مقصوده اولارسان واصل،
برده، گوگده نه ایسه الحاصل،
کسب قیل علم و هنر، سعی و عمل،
تا که هر مشکلین اولسون منحل.
علمدن شهر آچوب پرواز ایت،
مسعدت رتبه سینی احراز ایت.
اولسون عالمه حکمین نافذ،
قالسون امرینده طبیعت عاجز.
قوتیه باغلیدر عالمده حیات،
قوتدن نشئت ایدير موجودات.
قوتین وارسا یاشارسان مسعود،
یوخسا شکسنز اولاجاقسان نابود.

۱۹۱۴ نجی ایل

شراره

ای قلم! یازمادا آتشیبار اول،
ای دل غافل! اویان هشیار اول!
گور صنایعه کی اعجازاتی،
خاطریندن سیل او موهوماتی
که ایدوبدر سنی تبیل، عاطل،
بیلدیگین چون و چرادر باطل.
اعتقاد ایتمه قضا و قدره،
عمرینی ویردی بو سوزلر هدره.
«بخت»، «قسمت» کیمی الفاضی اونوت،
سعی ایله بازوی اقبالنی دوت.
نهریه ایستر ایسن زورلا آبار،
مرکزیندن یری لازمسا قوبار.
یوخدر عالمده بو گون امر محال؛
علم و فن اول سوزی ایتمش ابطال.

اینان، البته بیر زمان اولاجاق،
 اهل عشق اوندا کامران اولاجاق.
 یر اوزی رشک باغ جنت اولار،
 حاکم مطلقى محبت اولار.
 رفع ایدر ظلم و جهل و ظلماتین،
 ساچار عالمیره فیوضاتین.
 نه اسارت، نهده عداوت اولار.
 خلق مستغرق سعادت اولار.
 نه اولار گوز یاشی، نه کین، نه عناد،
 نه مقصر اولار، نهده جلاد.
 قارداشیم، سانما بو امیدى خیال،
 گلهجکدر بو شانلی استقبال.
 بیرجه باخ کائناته دقت ایله
 قاپلانوب گور ناصل عقوبت ایله.
 هر طرف غرق ظلمت اولمشدر
 قانلار ایچره یاتوب بوغولمشدر.
 اوسانوب خلق ذجر و ایدادن
 عقلسز، بی شعور غوغادن.
 قالدیروب غملى گوزلرین عالم
 آختاریب اول مجتبی هر دم.

استقبال ییزیمدر

قارداشیم، یولداشیم، عزیز یاریم،
 ای غم و محنته گرفتاریم!
 درد الینده سخیلماسین جانین،
 بیله قالماز قراری دنیائین.
 وحشت ایتمه بو گونکی حالتدن،
 نا امید اولما قوم و ملتدن.
 ظلم اربابی قوی قوچاقلانسون،
 یر اوزی گوز یاشیله ایسلانسون،
 تاپداسون پاك اولان ایده آللاری قوی*
 محو قیلسون گوزل خیاللاری قوی.
 قوی ویریلسونده اودلو فرمانلار،
 قوی توکولسون گناهسز قانلار.
 ظلم ناحق حکومت ایتسون قوی،
 عارفی هتک حرمت ایتسون قوی.
 (* ایده آل - گوزل غایه، بویوک مقصد، امل.

دمدرکه، «نیستلیک» آرایاق تا که «هست» اولاق،
دمدرکه، جمله واقف عهد الست اولاق.

یاران، ئوز عهد و وعده مزه صادق اولمالی!

مجنون کیمی علایقی هپ ترک ایتمهلی،
لیلی طرف آیاقلا دگل، باشلا گیتمهلی،
اغیار جوری گورملی، تهمت ایشیتمهلی،
هر نوع اولسا حاصلی جانانه یتمهلی.

تا بزم وصله گیرمک ایچون لایق اولمالی!

چال مطربا، که وقت سرود و ترانه در،
سزده اوخو مغنی، سوزین عاشقانه در،
نغمه نیزی آیلتماغا یاخشی بهانه در،
لاکن زمانه چونکه فنا نیر زمانه در:

ایهام ایله، کنایه ایله ناطق اولمالی!

۱۹۱۵ نجی ایل

اولمالی

یاران، بهار موسمیدر، عاشق اولمالی؛
جانان یولوندا ئولمک ایچون شاتق اولمالی!

فصل بهار، موسم گل، وقت باده در،
معشوقه خاصه، شوخ، جوان، تورک ساده در.

ساقی نین التفاتی بیزیمله زیاده در،

وارکن بو فرصت الده، دم استفاده در.

میخواره لیکده غیرلره فایق اولمالی!

یارین چاتوب گوزلیگی حد کمانه،

من بعد سجده ایتمهلی طاق هلالنه.

پروانه وار یانمالی شمع جمالنه،

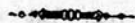
زاهد نه دیرسه اویمامالی قیل و قالنه.

جان ویرمهلی، می آلمالی، لاپ فاسق اولمالی!

دمدرکه، شوق عارض دلبرله مست اولاق،

دمدرکه، بتلری اونودوب حقپرست اولاق،

اقتدار شاعرانهن فاشدر،
 سن گونشسن حاسدین خفاشدر.
 ایتمهرم غایب سواد نامه‌نی،
 روح بخش آثار نوک خامه‌نی.
 خاطریم شعرینله شیرین کامدر،
 لایق تقدیر خاص و عامدر.
 طرز اسلوب بیانین ساده‌در،
 جذب قلب ایتمک‌لگه آماده‌در.
 خاصدر بو شیوه روشن سنه!
 مرجبار صابریم، احسن سنه!
 ای مجسم دویغو، ای علوی بشر،
 ای چامرلق ایچره دوشمش صاف زرا!
 طعن و لعن ایلسه هر نادان سنه،
 یا مساعد اولماسا دوران سنه،
 غم یمه، تخفیف ویر آلامینه،
 آز چکر هیکل یاپارلار نامینه!..

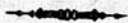

صابر

صابر، ای آلام خلقه ترجمان،
 ای هر آندا کاسه - کاسه زهر اودان!
 ای قوجا بیر قومه آغلار کن گولن.
 فاله‌سیله خلقی داغلار کن گولن.
 گولم‌کینده قانلی - قانلی گریه‌لر،
 هر مسلمان کونلوننی محزون ایلر.
 غم سنه اول قدر تأثیر ایلمش،
 گریه‌نی حزنین گلوگیر ایلمش.
 بیر آجی گولمک اولوب اوندان عیان،
 کثرت آلامنی ایلر بیان.
 شعرده طرح نو ایجاد ایله‌دین،
 غوغولی، هوغولاری* یاد ایله‌دین.

* غوغول - مشهور روس ادیبی.
 هوغو - مشهور فرانسیز ادیبی.

قدر قویار کن هامو آئارینه،
سوزلرینه، شیوه گفئارینه،
هر دیله نقل اولدی کلامین سنین،
دوتدی بوتون عالمی نامین سنین.
یاتدیلاز احفادلرین خوابده،
ایتمه دیلر رکز آدینا آبدہ.
قدرینی یلسیدی اگر اغنیا،
اسمنه مکتب اولوناردی بنا.

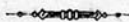
شیخ سعدی *

سعدی، ایا شاعر شیرین کلام!
خوابگهین روضه دارالسلام!
دور اویان، ای داهیه روزگار،
گور وطنین اولدی نیجه تارومار.
مضجع پاکیندر اگر دلکشا**
حیف دگل منجه بو گون دلکشا.
آج گوزینی، باخ وطن اولادینه،
سهوگیلی اعقابنه، احفادینه.
اولدی فراموش نصیحتلرین،
ویرمدی هیچ فائده زحمتلرین.
حکمت اشعارینی بی اختلاف
ایلر ایکن اهل جهان اعتراف،

(* بو شعر ۱۳۱۶ نجی (هجری) ایلده شیرازده دیلمشدر.

** دلکشا او باغین آدیدرکه شیخ سعدی اورادا دفن

اولسا ایدی ایرانلیلار عارف*
علم و فن زمانه دن واقف،
قدرینی کاملاً بیلرلر ایدی،
هیکیلین بوردا رکوز ایدرلر ایدی.

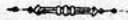
خواجه حافظ*

حافظ، ای مرشد ستوده سیر!
حافظ، ای استاد شعر و هنر!
اثریندر مترجم لاریب،
ایشته سنسن بو گون لسان الغیب.
بیر معانی جهانین حافظ،
بیر جهان معانین حافظ!
دوشونولسه ندر مطالبینی،
درک ایدر اهل حق مراتبینی.
مستطردر حقیقت ایله مجاز،
مندرج هر بیرینده بیر اعجاز.
لیک دور زمانه ایله دی غدر،
کیم سنه لایقنجه قویمادی قدر.

* بو شعری عباس صحت ایگرهنجی عصرین اوللرینده
ایراندا اولدوغی زمان یازمشدرکه اوندان حافظه هیکی
قویولماشدی - اداره.

* بو شعرده حافظ مرحومین مقبره سینده اوخونولمش
بیر خطابه در. ع. ص.

بو آن و بو ساعت که، حلول ایلهدی آخشام،
 بیر سمت غریق ایچره طبیعت دوتار آرام.
 گلمز قولانغا هیچ شئین اول وقت صداسی.
 الا که آخار چایلارین اول دادلی نواسی.
 اسدیکیجه نیستانه بوتون رعشه سالیر باد
 مین نغمه جانسوز ایدر اول نغمه لر ایجاد.
 من بیر بیله موسمه بهار آخشامی دلگیر
 بیر لوحه عشق ایلر ایدیم قلبه تصویر.
 کونلومده او زیبا صمیم شوق وصالی
 ایتمشدی پریشان ساچی تک فکر و خیالی.
 سرگرم او تخیله نگاریله هم آغوش،
 ایتمشدیم اودم عالمی بالمره فراموش.
 ناگاه گوزل بیر قوش اوچوب گلدی صدایه،
 گویا دیدی صبر ایله آصحت بو بلایه.

بهار آخشامی

یاز موسمی، اندیکجه سمان یره آخشام،
 کون نوری ویریر داغلارا مین رنگ دل آرام.
 آهسته گونش ایلر ایکن باتماغا، آهنگ
 گوک اوزره بولودلاردا اولار سهوملی بیر رنگ.
 قوشلار اوفرخبخش حیولتیه هواده،
 توز لانه لری سمینه ایلرلر اراده.
 گل برگی پاریلدار گونشین ذوغنه قارشو
 سسسز درده برق وورار شیر-شیر آخان سو.
 آخشام کوله گی قالخار، اسر خیلی جه یونگول،
 گل عطرنی دویدوقجا توتر شوقله بلبل،
 کیچمز اوقدر شمس اولور غایب افقندن،
 آنجاق قالیر اول دم بیر ایشیق رنگ شفقدن،
 ظلمت قانادین شام چکر روی جهانه.
 مخمور دوشر جمله ذرات زمانه،

یادیندامیدر او گیجه، هم ساغر و همدوش
 اول منظره به فارشی چمن اوسته هم آغوش،
 یالتر ایکیمز یان یانا اگلشمش ایدیک شاد،
 بیر جنت اعلاده غم و غصه دن آزاد...
 چاتمشدی بوداغ باش-باشا سروگل و شمشاد،
 بیر چتر طبیعی ید قدرت ایدوب ایجاد.
 آی نوری یاشیل یارپاق آراسندا فروزان،
 سان تعبیه اولمشدی زمردله برلیان.
 جان پرور ایدی چشمه صافین جریانی،
 ذوق آور ایدی صفحه آیین لمعانی.
 سیر ایلر ایدیک اول فرح افزا چمن اوسته،
 آهسته اوخوردیق دخی رندانه شکسته.
 هرچند که یوخ ایندی امیدیم او وصاله،
 نلیم، گلیرم ناله به دوشدو کیجه خیاله.
 عکس رخین اولموش دیل غمدیده ده منقوش،
 حاشا اولاسان دور زمان ایله فراموش.
 گیتدینسه ده گیتمز اوره گیمدن غم عشقین،
 منجه ایکی دنیا به دگر عالم عشقین!
 بوخدر هوسیم سروگل و لاله به سنسز،
 بلبل کیمی دائم گلرم ناله به سنسز!

یادیندامیدر؟

ای حسن مجسم ملکم، نازلو نگاریم،
 ای ایدولم، ای ایده آلم* سهوگیلی یاریم!
 یادیندامیدر ماضی، او کیچمش گوزل ایام؟
 یاز فصلی، گوزل بیر گیجه، نورانی بیر آخشام.
 آی بدر ایدی اون دورت گیجه لک صاف سماده،
 آفاقه فرحبخش ایدی اشراق زیاده؟
 بیر پارچا بولود هر دم ایدوب گردش شیرین،
 آغوشه چکیردی قمرین قرص منیرین.
 بیر لحظه آیین دوری یاریم ظلمت اولاردی،
 سونرا چکیلیردی بولود، آی بیرده چیقاردی.
 ناز ایله باخاردی گوله رک روی زمینه،
 بتوردی حیادن یاشینان تازه گلینه.

* ایدول و ایده آل کلمه لری لاتینجا اولوب هر دیلده
 استعمالی قبول اولدیغی ایچون عاجزده ایشلتندی. ع.ص.

اوشاق منظومه‌اری

تنبیل

چوخ یاتما، دور، آتنبیل.
یاتسان اولار ایش انگل.
گون داغلارا یایلدی،
هر بیر یاتان آییلدی.
یار بولدشین سحرلر،
تر مکتبه گیدرلر.
سن چاشنادک یاتیرسان،
پاک پالتارین آتیرسان،
خیرو شرین قان اوغلوم،
ئوز حالینه یان اوغلوم!
بیر آزجا همت ایله،
بیر آزجا غیرت ایله.
هر کیم دیلر شاد اولسون،
گیتسین چالشقان اولسون.

یاتمش اوشاق

بیر کورپه اوشاق بشیکده یاتمش،
راحت آل آیاقلارین اوزاتمش؛
دنیا اوزینه گوزین قاپاتمش،
افلا که طرف نظارت ایلر،
جتنده گزوب سیاحت ایلر.
باشش اوتوروب یانیندا مادر،
هردن بشیگی ایله یتلر،
گاه لایلا دیر، ئوپر، گاه ایلر،
ایستر باشنا دوروب دولانسین،
قیماز اوشاق اویقودان اویانسین.
معصوم اوشاغین بو حالتیندن،
مادر سهوئر بشاشتیندن،
قلبی دوگونر محبتیندن،
ییلمز که دیلیله لایلا چالسین،
یا که دوشینه اوظفلی سالسین.

کسبین یوخ، عسرت ایله کیچر چوخ معیشتین،
 بیلیم که فعله لیکده یتر وقت رحلتین.
 اوخ یاوروم، آنلا سیدی بو گون ملتین سنین،
 بیلسیدی لایقجه اگر قیمتین سنین،
 جان تک باساردی باغرینا، ایلردی تربیت.
 اولمازدی راضی بوچ اولاسان بویله بی جهت.
 اسباب فخر اولمش ایکن سن ده ملت،
 مین دورلی فائده یتیردین جماعته.

کزچه اوشاغی

گورسم چامورلی بیر کوچهدده اوینایر هاچاق
 چیلپاق، آباق یالین، باش آچیق بیر دجل اوشاق.
 عادت ایدوب سو گوشمه گی، دائم ساواشماغی،
 ایت قووماعی، داش آتماغی، خلقه ساتاشماغی.
 اخلاقی پوزقون، عادتیی پس، باسانی یوخ،
 قلبم یانار اونا دیهرم: «آی یازیق چوجوق!
 سن سهوگیلی وطنجیگمین گل فدانیسن،
 سن بیر گوزلجه غنچه سن، اما یابانی سن.
 ظنم بودر دینچیلیک ایلر آنان سنین،
 زندانلار ایچره جان چورودر هم آنان سنین.
 سن گوزله میرمیسین یاشاماقدان چوخ ایل هله،
 ظلمتلی یوللار ایچره گزیرسن نیچون بیله؟
 یاوروم، قوزوم، بهار حیاتین نه جور اولار؟
 چاپقنچیلیق، سفاهت و فسق و فجور اولار.

سویلر که قیش یاویقدر،
سیزین یرلر ساویقدر.
وار ایستیجه ئولکه لر،
قیشدا بیزه خوش گلر.
صبر ایله قوی یاز اولسون،
بیر قار یاغیش آز اولسون.
سوقات گئیرر قوشلار،
سیزه گوزل ماهنیلار.

قوشلار

قوشلار، قوشلار آقوشلار!
قارانقوشلار، آقوشلار!
چه چه وروب هواده،
گاه یرده، گاه یوواده.
قونین بو تک بوداغا،
چوخ گیتمه یین اوزاغا.
آقوشلاریم گیتمه یین،
منی غمگین ایتمه یین!
قوشلار، نیچون گیدیرسنز،
یوخسا که سیر ایدیرسنز؟
قوشلار اوچدی، اکیلدی،
وای، سسلری کسیلدی!-
بیر سس گلیر اوزاقدان،
من دینلهرم بایاقدان.

دوشور گونين ضياسى:
آرتير يازين صفاسى.
گوگ اوزينده بير قشنگ
تاغ گورونور يدى رنگ.
گوزل قوس قزحلىر
قلبه ويرير فرحلىر.
قوشلار ئوتور چوللرده،
ئوردك اوزور گوللرده.
اسير ايستى كولكلر،
اوچور قازلار، ئوردكلر.
يار باقلانير آغاچلار،
ياشيلانير ياماچلار.
سيره چيخير اوشاقلار،
گوگ چمنده اويناقلار.

۱۹۱۲ نجى ايل

ايلىك بهار

گلدی مارئین دوققوزی:
بايرام ايتديك نوروزی.
قار اريدی یوخ اولدی،
چايالاردا سو چوخ اولدی.
داغلار، چوللر، ديشردی،
نوروز گلی گوگردی.
گيجه- گوندوز تنلهشیر،
هوا هردين چنلهشیر.
داغا قالخیر دو مانلار،
تر- تر ياغير نيسانلار.
يونگول، سرين مه اسير،
ياغمورى بيردين کسير.
آرالانير بولودلار،
طراوتله نير اوتلار.

یاز

اوگون که فصل یاز اولار،
گیجه، گونوز تراز اولار.
هوانین آرتار ایستیسی،
داها سویوقلق آز اولار.
اریر داغین، چولین قاری،
آخار دره لره ساری.
گورولتو ایله سئل گلر،
سالار صدایه چاپیلاری.
قاراقوش اول زمان گلر،
ینه تیکر یوواسنی.
قونار یاشیل آغاجلارا،
اوخور گوزل هواسنی.

جوتچی و ایلان

قیش گونی برک چوغون ایدی بیر سحر،
جوتچی بابا یولدان ایدیردی گذر.
گوردی قار اوستنده یاتوب بیر ایلان،
شدت سرمدان اولوب نیم جان.
شاختا قوروتمش بدنین سر به سر،
ذره جه یوخ حسدن اوندا اثر.
خاطری یاندی ایلانین حالنا
قیلدی ترحم اونین احوالنا.
قابدی گوتوردی قار اوزیندن اونی،
کنده گتیردی او عزیز مهمانی.
اود قیراغندا اونا ویردی مقام،
ممکن اولان قدر ایلدی احترام.
ایستی اثر ایتدی بیر آن چون اونا،
گلدی او ساعت دیه سن جان اونا.

قووزادی بیردن باشین اول بد گهر
اولدی ولی نعمته حملهور.
سویلهدی جوتچی: آنمک ناشناس،
نعمته بویله اولونورمی سیاس؟
بویله دیوب قاپدی اوجاق داشنی،
ازدی او ساعت ایلانین باشنی.

ترجمه لر

پوشکیندن

قافقاس

قافقاس آلتمدادر، ان مدھش اولان ذروهده من،
دوتیشام تک اوچوروم، قارلی داغ اوستنده قرار.
قاراقوش اوچماغا قالخارسا اوزاق بیر تپدن،
نه قدر یوکسک اوچارسا، ینه دورهمده اوچار.
بورادان من گوریرم چشمه لری قاینامادا،
شبهه لی، قورخولی اوچقونلاری ایلمک اوینامادا.
بوردا مندن آشغی گوگده بولود اویناقلار،
آراسندان بولودین داغدا سو قاینار چاغلار.
گورونور اونلارین آلتندا بویوک دار قایالار،
اونین آلتندا ضعیفجیک قوروموش کول-کوس وار.
داها اوندان آشغی رنگی یاشیل اورمانلار،
اوردا قوشلار ئوتر، اطرافی گزر جیرانلار.
سیغینوب داغدا یاپلمش کومایا انسانلار،
دیرماشیر سرت قایالار اوزره بوتون حیوانلار.

بریسور داغ آشاغی، اوردا چوباندا دره‌یه،
 ایشته مفتونلاشیر انسان بو گوزل منظره‌یه.
 اوردا کیم دائم آراغوا* چایی غلطان-غلطان
 چارباراق کولگه‌لی ساحلله ایلر جریان.
 دار کیچید ایچره فقیر آتلی‌دا پنهان اولیور
 اوردا شدتله تهره‌ق* نه‌ری خروشان اولیور.
 اوینایر، جنگ ایله‌یر دار قایالارلا دو گوشور،
 آجیمش دالغالاری، داشلاری چه‌نیر، توتوشور.
 طعمه گورموش قفس آهن ایچندن سان شیر
 چیرنیر گریش ایدیر ساحلی گویا گمیریر.
 لاکن افسوس! نه طعمه اونین چین نه سرور،
 اونی مدهش قایالار هر ایکی یاندان سقیور.

* آراغوا، تهره‌ق قافقاسدا جای آدلایدر.

گزر مسه

غوغالی گذر گاهلاری هر گون گزرمسه،
 کسرتلی مساجدره هر دم گیده‌رمسه،
 بی‌عقل جوانلارلا گیدوب اگلشرمسه،
 بیر لحظه بوراخماز منی آسوده خیالم.

من سوبلهرم: ایلر که کیچیر بویله شتابان،
 یا هو، بو قدر خلق که وار بوردا نمایان؛
 بیر گون گیده‌جک دهر فنایه هامو یکسان،
 ییلمم که هاچان قورتاراجا قدر مه‌وسالم.

بیر کهنه پالوط مدنگاهمده دوراندا،
 یاد ایلم عمر ایله‌دین اجدادیم اولاندا؛
 مدن سونرا چوخ عصر یاشارسان بو جهاندا،
 یاددان چیخارام من داها ای کهنه نهالم!

قوی قبرمین اوستنده گوگرسین گل و شمشاد،
قوی اویناسین اوردا کینکر ابدی شاد.
لاقید طبیعتده گوزل پارلا سین آزاد،
قوی اولماسین اول وقده تماشایه مجالم.

بیر طفله اگر ایلرایسم لطف و نوازش،
فکر ایلرم: - عفو ایث، یریم اولسون سنه بخشیش.
گل کیمی سنین چین آچیلان وقت یتشمیش،
اما که چاتوبدر منیم ایام زوالم.

هر گون، هر ایل اولمش بو دوشونمک منه عادت،
قیلام گلهجک ایلره چوخ فکر ایله دقت.
هانسندا منی درک ایدهجک نوبت رحلت،
یاخود دم رحلتده نولور صورت حال!

بیلیم چاتا جقدر اجلم هاردا، نه یرده،
دعواده می، دریاده می، یا اینکه سفرده،
یا کیم جسدیم دفن اولاجاق خاک حضرده؟
دائم ئوز-ئوزیمدن بودر ان عمدہ سؤالم.

هر چند تفاوت ایله من دقت ایندنه،
بی حس بدنچین هامی بیردر چوروننده.
اما سهویرم من چورویوم خاک وطنده،
تک دامن محبوبه چاتا دست وصالم.

اود وورولمش كولش لرین گوگه چیخان توستوسین،
 قیشلاقلاردان یایلاقلارا کوچوب گیدن ایللی.
 درزرله دولی اولان خرمنلرین ایستیسین،
 آقشام چاغی یاواش-یاواش اسن سرین یئللی.
 من گورورم کولش ایله ئورتولمش بیر قازمانی،
 آرخاسندا کوتان ایله سورولموش بیر یاماچی.
 او اطرافده خیلی تانش اولمادیغیم انسانی،
 او تپنین لاپ باشیندا بیر جفت یاشیل آغاجی.
 نه وقت که، کندیمزده اولور بایرام آخشامی،
 بیر هامپانین دوققازینا گلوب جمع اولور هامی.
 چوخ سهویرم جوانلارین گلوب دانشماقلارین،
 بیر-بیرله خریدا اوشاقلارین اویناشماقلارین.

لرموتوفدان

وطن

من سهویرم وطنمی، اما عجیبه سهومک!
 عقم چاتماز تعین ایلم او عشقمین پایهسین،
 نه قان توکوب قازانلمش شهرته گونمک،
 نه کبر ایله دولی اولان اعتبارین، سایهسین،
 نه قاراناق، مبهم، قدیم روایتین ایسترم،
 بو شیلرین هیچ بیرسی خاطر می شاد ایتمز.
 چوخ سهویرم
 - نه دن ئوتوری؟

- من ئوزیمده ییلمیرم.
 اونین سرین یایلاقلارین کونول نیجه یاد ایتمز.
 قالین، گوزل میشلرین دریا کیمی چایلارین؛
 عرابه به مینوب گوندوز چاباراق یول گیتمگی،
 تیکیش تیکهن آنالارین لذتلی لاییلارین،
 کندین تیره ک اودلارینا گیجه نظر ایتمگی.

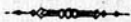
بور کیدن، ایستیدن یانوب سولدوق،
 نه به بس لازمیق بو دنیاده؟
 ایتمه دیک بیر غریبی بیز خوشنود،
 آی تانری، آی کرمینه قربان!
 بیزی خلق ایتمه دن نه در مقصد!
 بیرجه سرین بو حکمتین قیل عیان!
 سوزلری یتمه مشدی اتمامه
 که اوزاقدان گوروندی بیر بوغاناق.
 های، هوی، کو، غریبه هنگامه،
 داتقاداق، زاتقازانق، داراتقادارانق...
 ایله یوکللی قطار-قطار دوه لر
 ساوورارکن چولین او ایستی، ساری
 قوملارینی، تیکان قاپوب گوه لر،
 لوکله برکن گلیر او واحه ساری.
 آاچیقلا، کجاوه لر چاتیلوب،
 منیک آلتندا دالدا انمشدر.
 اوستنه کهنه بیر ججیم آتیلوب،
 چاروادارلار گون آلتندا یانمشدر.
 سوپکه نرکن کمانینه خسته
 آتینا بیر عرب آحیقلانندی:

اوج خورما آغاجی

عربستاندا قوملی چوللرده
 اوج بویوک خورما نخلی یتمشدی.
 بیر سرین چشمه واردی اول یرده،
 لاکن اوتلار ایچنده ایتمشدی.
 کیچدی چوخ ایلر اولمادی اوردا
 بیر مسافر گلوب سیراب اولسون.
 او آغاجلار اودادلی قایناما دا*
 گوندن آز قالدی قاوریلوب سولسون.
 بی ثمرلکیرشدن آخرده
 دار یخوب چوخ شکایت ایلدیلر:
 «ای تانری! سن بیزی بیله یرده،
 نهدن ئوتوری یار اتمیسان؟- دیدیلر-
 بیز مگر اوندان ئوتوری خلق اولدوق
 که قالاق بی ثمر بو صحرا ده؟

(* قایناما- بولاق.)

بیر سوپوق کول او یرده قالدی نشان،
اونی دا یئل ساووردی ساغ و سولا...
کولگه سز ایندی ده او چشمه آخیر،
قوری، بوش چوللری سیاحت ایدیر.
حزن ایله جانب حجازه باخیر،
قبر پیغمبره شکایت ایدیر.
او بیاباندا ایستی یئل آنجاق
ساری قوم دولدیریر اونا هر آن.
آولایوب نوز شکارنی اوچاراق،
قونور اوردا دیدوب بیر چالاغان.

هارین آت قالخدی دیک آباق اوسته،
اوخ دگن آهو کیمی توللاندی.
آغ لباس گیمش نوز گه بیر مینیچی
ووردی مهمز، اودا آت اویناندی.
باشی اوزره دولاندیروب قلنجی،
نیزه سین آندی، توندی، فرلاندی.
بو سیاق هله یله بیر آندا
گلدی چاندی او واحیه کاروان؛
بورغون، آرغین سوسز بیاباندا
آغاجین کولگه سینده توندی مکان.
تولوغین دولدیروب سو ایچدی تمام،
یودولار هم اوز، ال، آیاقلارنی.
هم آغاجلار باش اگدی ویردی سلام،
قیلدی تکریم عزیز قوناقلارنی.
گون باتوب آخشام اولدی چون اما،
اولاری کاروان اهلی بالتلادی.
او گیجه تا ایشیقلا نجا هوا،
دوغرایوب یاندیروب او جاق قالدی.
صبح اولان وقتده کوچوب کاروان،
ینه نوز عادتیه دوشدی یولا.

قورت و قوزی

سو کنارینده غفلتاً ناچار
 بیر قوزی بیر گون اولدی قوردا دچار؛
 قوزی قورخوب دایاندی خیلی ملول.
 قورد اولار کن سو ایچمگه مشغول
 فکری اوندایدی کیم تاپوب نه دیسین،
 قوزونی بیر بهانه ایله یسین.
 دیدی: احمق قوزی مگر کورسان،
 منی یوخسا گوروبده سایمیرسان.
 دی گوروم بیر نیچون سویا گیردین؟
 نه سر چشمه‌نی بولاندردین؟
 قورخا-قورخا قوزی دیدی: عجباه،
 من که سندن دایانمیشام آشاغا.
 سنی گوردیسکده ایتهمرم جرئت،
 سو کنارینه گلهمرم هیچ وقت.

قورد آجیقلانندی سوبله‌دی: آ یاسار،
 سنده وار جور بچور یامان حاللار.
 ایل یاریمدر ایشتمیشم بونی من،
 دانشیرسان دایمجا چوخ سوزی سن.
 قوزی آند ایچدی، گلدی فریاده:
 - یوخ ایدیم من او وقت دنیا‌ده،
 سن ییلیرسن منیم باشیم آزدر،
 آنادان اولدوغوم همین یازدر.
 قورد جواب تاپمادی غضبلندی،
 قیشقیروب چوخ آجیقلی سسلندی:
 - توتالم سن او وقت اولمامیسان،
 آنادان یا که هیچ دوغولمامیسان.
 وار ایمش که آتان-آنان او زمان،
 نه دیرسن بو دوغرودر یا یالان؟
 بو بره چون ییتردی قورد سوزینی،
 توتندی یرتندی، داغیتدی او قوزونی.

بورد ا كيم حقلی، مقصر كيمدر؟
قوی اونى یلسین او كيم حاكمدر.
بو قدر یز یلیريك كيم بو جهت
قالمش اورد ا عرابه بی حرکت.

بالق، ئوردك و خرچنك

بیر بالق، ئوردك ایله بیر خرچنك
بیر زمان اولدی اوچی هم آهنك.
بو کلیجه بیر عرابه چككم ایچون،
ئوز یریندن اونى تربتمك ایچون
قوشولوب چكدیله ایسه نه قدر،
اولدی زحمتلى آخرده هدر.
عرابه گیتمه دی اصلا قاباغ،
دیسه سن باتمش ایدی بیر باتاغ.
بس نهدن ئوتوری بو ایش مشکل ایدی،
یوك دگل چوخ دا آغیر، یونگول ایدی:
ئورده گین میلی گوگه اوچماق ایدی،
بالغین قصدی سویا قاچماق ایدی.
گرچه خرچنك ده گوج ایتمکه ایدی،
فکری حیفا گری گیتمکه ایدی.

اما گور او نیجه گیدیر سایماز،
سن هورورسن او هیچ ، حل قویماز!
آلاباش سویلهدی جوابنده:
- قانیرام اه، اه، اونلاری منده.
ایشته یالتر منه ویرن جرئت
بودر البته، اونداکی حالت.
یلمجه دعوا ایتمزین هر وقت
دعواکارلقدنا تاہمشام شهرت.
قوی منی تعریف ایلسون ایتر،
هم دیسونئر گورن جماعتلر:
«بارک‌الله، قوتلیجه آلاباش،
فیلین اوسته عجب گیدیر بیر باش!»

فیل و آلاباش

خلقه گوسترمگه فیلی فیلان
کوچمده گزدریر ایدی هر یان.
بلیدر، فیل بو تولکده آز اولار،
او سیدن ییزه تاتماز اولار.
خلق مات-مات تعجب ایلیه‌رک،
آرقاسندان گیدیردی اسنه‌یه‌رک.
یلدی هاردانسا بونلارین سوراغین
آلاباش کسدی دستنین قاباغین.
فیلی گوردیکده جومدی، قشقیردی،
اولادی، باسدی، هوردی، هایخردی.
دیندی توپلان:- آقونشو، آی آلاباش!
ایتمه رسواچیلیق، بیر آزجا یاواش.
سنمی فیل اوسته مریدارسان؟
باخ ئوزین، آی یازیق خریلدارسان!

کمان چالانلار اوز - اوزه اوتورسون،
قوی تارچیلار قالخوب آیاغه دورسون.
گلین ایندی نغمه نی باشند چالاق،
داغا، داشا، صحرايه شورش سالاتی.
باشلادیلار نغمه لری چالیدیلا؛

ینه سس چیخمادی، حیران قالدیلار.
ایششك باغیردی: «قارداشم! توختا، دور،
من دویموشام علتی، باخ، بودر:
بیزیم بویله اوتورماز غلطدر،
جرگه ایله دوراق او مصلحتدر».
تابع اولدی تامامیسی اولاغ،
اما ینه سس گیتهدی اوزاغا.

ایشته ینه مناقشه باشلاندی،
اوتورماق اوسته سوزلری اوزاندی.
بو ائاده کیچدی اوردان بیر بلب،
یالواریلار: «سن ایت ییزه تأمل.
بیز بیر نیچه کمانچا، تار تاپمشیق.
بوردا بیر عشرت مجلسی یاپمشیق.
خواهشمنز بودر بیر آزجا زحمت
چکوب، ییزه اوتورماغی گل ئوگرت».

سازندهلر

دجل میمون، چولاق آبی، چپ کیچی
بیر اولاغه یولداش اولدی هر اوچی.

دورد سسلیجه بیر موسیقی نغمه سی
چالماغا هم آهنگ اولدی جمله سی.

ایکی کمانچا، ایکی تار تابدیلار،
بیر چمنین اوسته مجلس یابدیلار.

اوتوردولار، طرب بزیمی قوردولار،
مضربی تاره نه قدر ووردولار.

سورتدی کمانچابه آبی اللرین،
آز قالدی که لاپ قوبارا تیللرین.

حیفاکه، چیخمادی تارین صداسی،
اوجالمادی کمانچانین نواسی.

میمون دیدی: «بیر دایانین قارداشلار!
بو نوعله اوتورمازلار، یولداشلار!

بلبل دیدی: «بونلار ایله کار آشماز،
بو باش، قولاق کمانچایا یاراشماز.
موسیقی بیر ذوق ایستیر بو صنعت،
بیرده گرک علم ایله قابلیت.
سینده که یوخدر بونلاردان بیر اثر،
بوش یره زحمت چکمه یین مختصر!».

نادسوندان

حیات

دکیشیر صورتین هر آندا حیات،
گوسته ریر مین غریبه تصویرات.
هر دقیقه دوشور بیر احواله،
اوخشایر تربیتسنر اطفاله.
گاه بیر نفمه کیمی بی آهنگ،
گاه بیر لوحه کیمی رنگا رنگ.
بوردا بیر بوسه محبت وار،
اوردا بیر خنجر عداوت وار.
بوردا توی، اوردا اما ماتم وار،
بوردا شادلق، او یاندا مین غم وار.
بوردا جاهل نشاط عشرته،
اوردا عارف عذاب زحمتده.

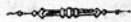

بوسبتون رنج و درد و محنتدر،
بوسبتون غصه‌در، مصیبتدر.
بوسبتون اضطراب ایله دولودر.
درلی-درلی عذاب ایله دولودر.
دیریلک بیر محیط عماندر،
دیریلک بیر بلالی زنداندر!

عاقل ایچون ایشیقلی گون شامدر،
دلی به اما گونده بایرامدر.
بیر ضعیفین یاندا یوخ بیر عون،
هر کلیمین یاندا بیر فرعون.
هاردا بیر آی گورونسه، هالده وار؛
هاردا بیر قلب وارسا، نالده وار.
هاردا بیر شمس وارسا، ظلمت وار؛
هاردا بیر گوز وار، اشک حسرت وار.
دونن اوردا توکولدی تورپاغا قان،
یتیمش اما بو گون گل و ریحان.
پر طاووس پالچغا بولانوب،
آباق آلتندا ایشته تاپدالانوب.
سن دونن پهلوان ایدین مغرور،
اولموسان ایندی عاجز و مقهور.
باشاماقلق بودر، حیات ایشته:
بو گیدن عمر بی نبات ایشته!
یوخدر عالمده بیر نفر عاقل
که دیسین عمردن نهدر حاصل.

قورخما، بو زحمتله قاتلاش، آیش،
غیرت ایله مسلکین اوزره چالیش.
قطع امید اولما!
اویقویا دالمشلاری قالدیر، اویات.
عاجز و بیچاره لره ال اوزات.
کلمه پاک حقی اعلا ایله،
بو دیری میتلی احیا ایله!

ایره‌لی

آرش ایره‌لی، آرش اونوت غملری!...
قاچما بلالر قاباغندان گری.
ظلمت شیده قیزاریر دان یری،
هایدی قوچاق، هایدی ایکید قوش، یری.
چاریش اوزاقدان گورونن نوره چات،
وادی سینایه یتیش، طوره چات.
گیث، ایره‌لی گیت، گری قویما آباق،
علم و ایشیق نامه یاندیر چراق.
مشعل انسیتی برپا ایله،
ظلمت وحشیتی امحا ایله.
قوی سنی تکفیر ایله سونلر همان،
قوی سنی تحقیر ایله سونلر همان.
قوی جهلار سنه بهتان دیسین،
قوی علما قتلینه فرمان دیسین.

مندرجات

۵۸	یادیندامیدر؟	۳	عباس صحت
۶۰	یاتمش اوشاق	۱۳	اوخوجولاریما
۶۱	تنبل	۱۵	ترجمه حال و یا هولولو
۶۲	کوچه اوشاغی	۱۷	بیان حال
۶۴	قوشلار	۱۸	وطن
۶۶	ایلک بهار	۱۹	شاعر و شعر پریمی
۶۸	یاز		فریاد انتباه و یا آمال
۶۹	جوتچی و ایلان	۳۳	وطنپورانه
۷۱	قافقاس	۳۵	دلبر حریته قطعه
۷۳	گزرمسه	۳۶	ترقی و طبیعتین قانونی
۷۶	وطن	۳۹	احمدین غیرتی
۷۸	اویچ خورما آغاجی	۴۴	شراره
۸۲	قورت و قوزی	۴۶	استقبال بزیمدر
۸۴	بالق، ئوردک و خرچنک	۴۸	اولمالی
۸۶	فیل و آلاباش	۵۰	صابر
۸۸	سازنده لر	۵۲	شیخ سعدی
۹۱	حیات	۵۴	خواجه حافظ
۹۴	ایره لی	۵۶	بهار آخشامی

894.362-1

C-50

A

1847 1874 1847
Азерб.

5p

АББАС САХХАТ ☆ ИЗБРАННЫЕ СТИХИ

(На азербайджанском языке)

БАКУ

АЗЕРИНОИЗДАТ

1945

JR $\frac{1945}{187}$

107